

Boukje Schweigman heeft succes met woordeloze theatervoorstellingen

'Ik zoek de geborgenheid van de hoek'

Interview

Boukje Schweigman

Mime-speelster en regisseuse wil publiek uit alledaagse logica trekken.

Van onze medewerkster Mirjam van der Linden

AMSTERDAM Wanneer de gigantische wand van ijzer, roestig als een verweerd schip, naar binnen klappt, ontstaat er een diep verdwijnpunt, 'een hol waarin je kunt wegkruipen en nieuwe energie kunt verzamelen, als in een winterslaap voor de naderende lente'.

Regisseuse Boukje Schweigman (32) geniet zichtbaar van *Hoek*. Productie of ze in haar nieuwste voorstelling met wonderlijk speelgoed aan de slag mag.

Schweigman, die na de mime-opleiding de ene na de andere succesvolle 'woordeloze theatervoorstelling' afleverde, kwam op het idee voor *Hoek* door de architectuurexpositie *Cities, Corners* in Barcelona, over de stad als optelsom van hoeken. 'Er waren gebouwen met vlijmscherpe hoeken, alsof een mes in je hart steekt. Aanvallend, heftig. Zelf zoek ik voor mijn voorstellingen juist vaak de intimiteit, de geborgenheid. Die kant van de hoek werd nauwelijks getoond.'

Die geborgenheid is voor Schweigman belangrijk omdat ze

Boukje Schweigman

Foto Raymond Rutting

haar publiek in het gebodene 'wil laten opgaan'. 'Ik wil de theaterbezoeker uit zijn alledaagse patroon en alledaagse logica trekken en daar gebruik ik de ruimte voor. De ruimte is niet iets waarnaar je kijkt, maar waarvan je deel uitmaakt. Ze is voor je, achter je, naast je, boven je. Je komt in een totaal andere werkelijkheid terecht.'

Om die andere werkelijkheid een handje te helpen, speelt Schweigman in haar 'ervaringstheater' met het perspectief van de kijker en zijn oriëntatiegevoel. Daarbij is licht, en vooral het ontbreken daarvan, een handig hulpmiddel. Je wordt op stoelgids de duisternis ingereden (*Ruim*), moet bij aanvang allemaal dezelfde mantel om-

CV

- 1974 - geboren in Zambia
- 1976 - verhuizing naar Nederland
- 1994 - 1995 Geneeskunde UvA
- 1995 - 1996 Geschiedenis UvA
- 1998 - 1999 Toneelschool AHK
- 1999 - 2003 Mime-opleiding AHK
- 2003 - Klep Ton Lutz prijs 2003
- 2003 - Benen Top Naeff prijs 2003, publieksprijs Voix Gras en Performance Price in Minsk
- 2004 - Ruim en Grond
- 2005 - Wervel
- 2006 - Dreef

slaan en in een cirkel om de cirkelende danser gaan zitten (*Wervel*) of kijkt naar een verlaagd plafond dat steeds verder lijkt te zakken doordat een bol langzaam omhoog beweegt (*Grond*).

Ondanks deze sturende, manipulatieve insteek zegt Schweigman de kijker alle vrijheid te willen laten, ze-wil geen verhalen opleggen en het hier-en-nu van het in het theater zijn niet verdoezelen. Ze wil onze blik, onze aandacht wel ergens naartoe zuigen, maar dat 'ergens' is vrij ongedefinieerd. 'Eigenlijk wil ik mijn bezoekers zo uit hun alledaagse beleving sleuren dat we met z'n allen op een universeel niveau terechtkomen. Het gevoel van een kleine ruimte bijvoor-

beeld, dat kennen we allemaal. Maar wat het precies oproept, is voor mij als regisseur oncontroleerbaar. De een voelt zich er geborgen, de ander juist benauwd. Die associaties blijven persoonlijk.'

Schweigmans fascinatie met de hoek betreft de twee kanten ervan. 'In die puntige hoeken in Barcelona zag ik de 'penetrender' hoek. Maar er is ook de 'ontvangende' hoek, afhankelijk van waar je staat. Verder is het zo dat een hoek eenheid schept, maar de ruimte tegelijkertijd ook in tweeën splitst.' Van hieruit dook Schweigman in het Descartiaanse dualisme. Maar onttevreden met deze strikte tweedeling filosofie - hoofd of hart, actief of passief - kwam ze bijna als vanzelf terecht bij de Chinezen met hun yin en yang en cyclische denken van de I Ching.

'Yin en yang is veel meer een complementair begrip. Maan en zon, donker en licht, ze bestaan allebei en strijden voortdurend om de macht. Een mooi gegeven. Die strijd is het leven, daar zit beweging in, energie. Wij willen dat alles altijd positief is. De Chinezen zijn veel meer bezig met de harmonie. Tegenstellingen houden elkaar in balans, in de winter laad je op voor de zomer, soms voel je je down, en dan opeens gaat het weer. Het zijn gewoon natuurwetten die terugkeren. Dat vind ik een troostende gedachte.'

Tournee: www.viarudolph.nl